

4. predavanje –
durov kvintni krog

OSNOVE GLASBENE TEORIJE

Jakob Barbo

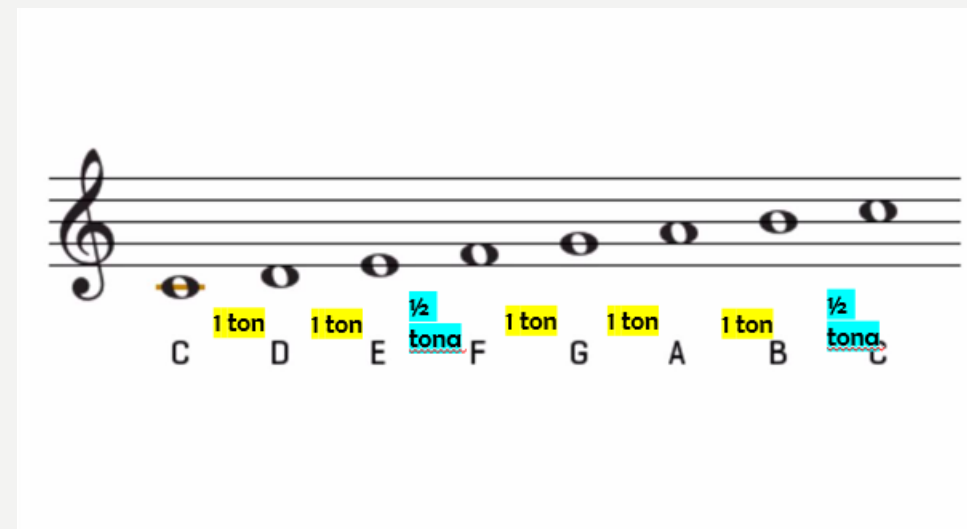
**OSNOVNI GLASBENI ELEMENTI IN NJIHOVI
MEDSEBOJNI ODNOSI (ZAČETNI TEČAJ)**

MojeZnanje.si

INTERVALI

Ime intervala in okrajšave	Razdalja	V C-duru ta interval najdemo
Prima (č1)	0	C-C
Mala sekunda (m2)	½ tona	E-F, H-C
Velika sekunda (v2)	1 ton	C-D, F-G, G-A
Mala terca (m3)	1,5 tona	E-G, A-C
Velika terca (v3)	2 tona	C-E, G-H
Čista kvarta (č4)	2,5 tona	C-F, D-G, E-A, G-C
Tritonus/zmanjšana kvarta/zvečna kvinta (trit/zv4/zm5)	3 tone	F-H
Čistva kvinta (č5)	3,5 tone	C-G, D-A, E-H, F-C
Mala seksta (m6)	4 tone	(E-C)
Velika seksta (v6)	4,5 tone	C-A
Mala septima (m7)	5 tonov	D-C
Velika septima (v7)	5,5 tonov	C-H
Oktava (č8)	6 tonov	C-C

TROZVOKI V LESTVICI

9

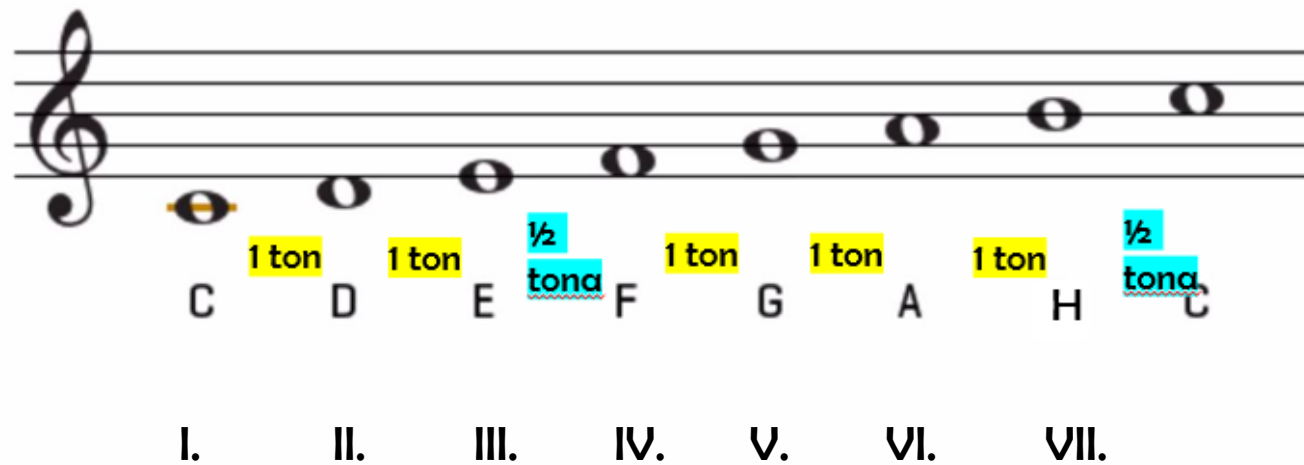
D5/3 m5/3 m5/3 D5/3 D5/3 m5/3 zm5/3 (D5/3)

I. II. III. IV. V. VI. VII. (I)

Durov kvintakord, d53	I., IV., V.
Molov kvintakord, m53	II., III, VI.
Zmanjšan kvintakord, zm53	VII.
Zvečan kvintakord, zv53	/ (ni ga v duru, je v molu na III.)

STOPNJE C-DURA

VIŠAJ, NIŽAJ IN RAZVEZAJ (PREDZNAKI)

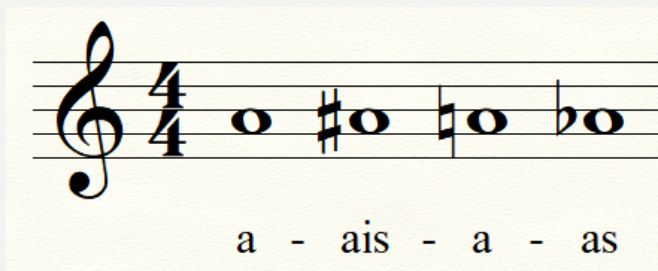
1.

2.

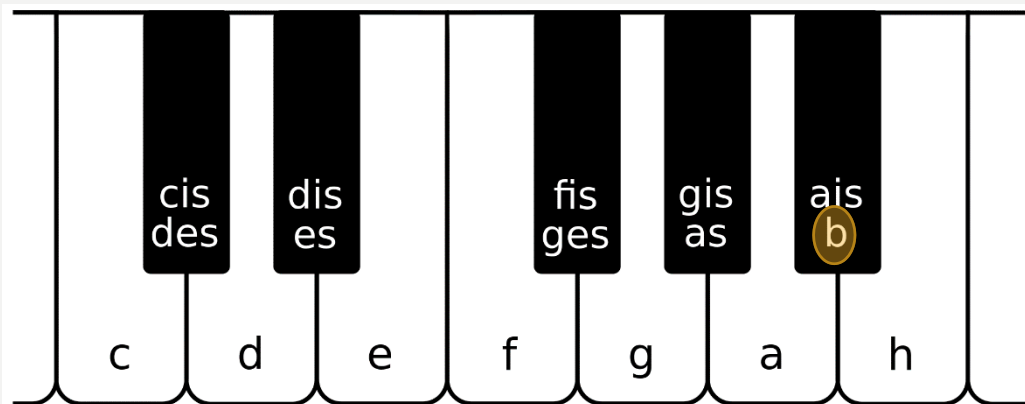
3.

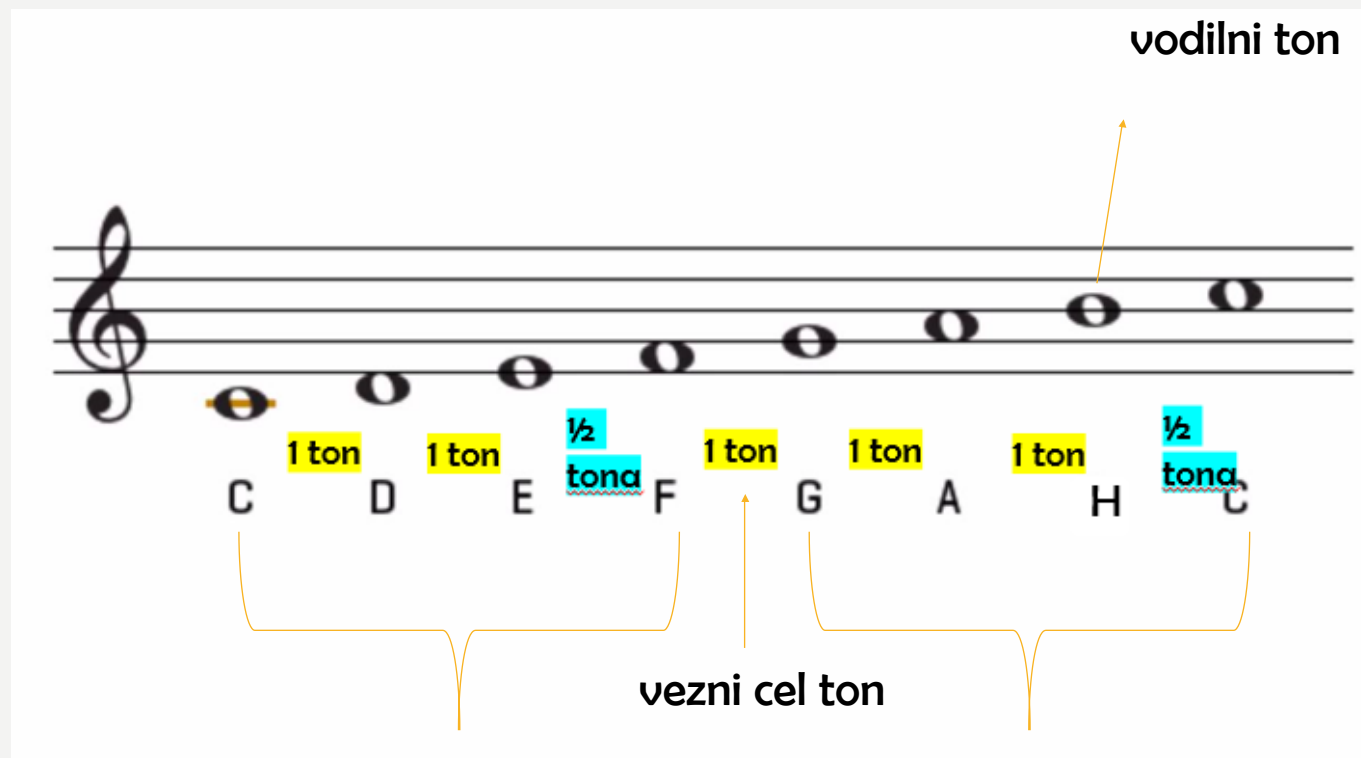
1. Višaj ton zviša za pol tona (dodamo končnico –is, npr. fis),
2. nižaj ga za pol tona nižja (dodamo končnico –es ali, npr. ces)
3. razvezaj prej napisan predznak razveljavi.

Izjema:

- Znižan h imenujemo b.
- Znižani a imenujem as (e, ker je a samoglasnik, izpustimo)

DUROV LESTVICA, PONOVRNO

prvi tetrakord (obsega
č4)

drugi tetrakord
(obsega č4)

TETRAKORD

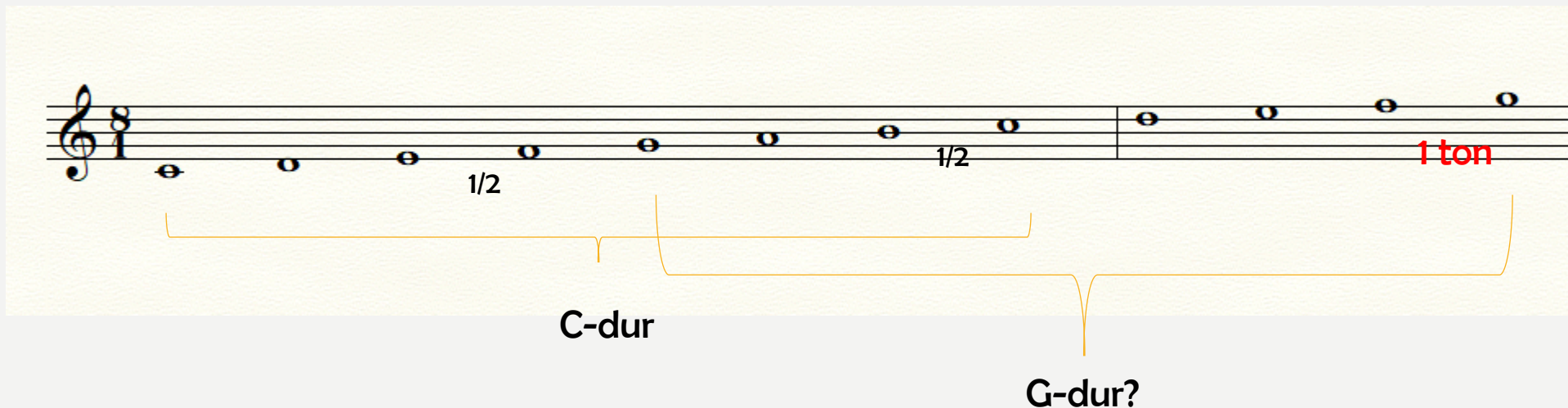
- Vrsta štirih tonov, ki imajo konsonačni obseg čiste kvarte
- Dve tetrakord (s celim tonom vmes) data obseg oktave s svojima skrajnima tonoma – nastane lestvica
- Antični Grki – skrajna tona tetrakorda stalna, vmesni se spreminjajo

POL TON KOT VIR NAPETOSTI

- Vsak tetrakord vsebuje napet postop pol tona (male sekunde)
- Mala sekunda zahteva razvez (v C-duru F v E, navzdol, in H v C, navzgor)

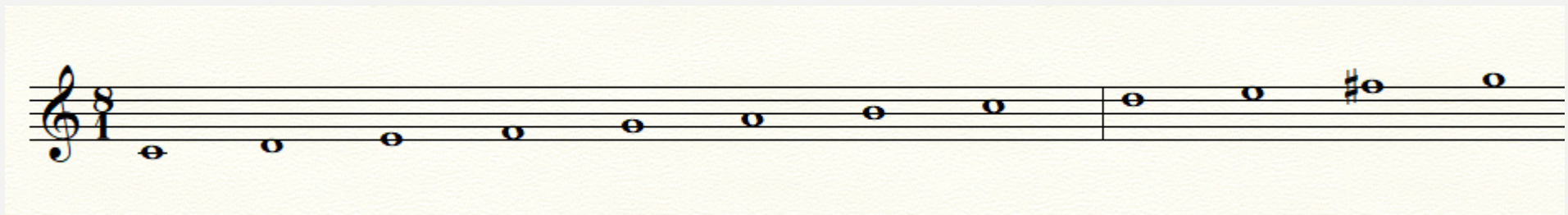

DODAJANJE TETRAKORDOV

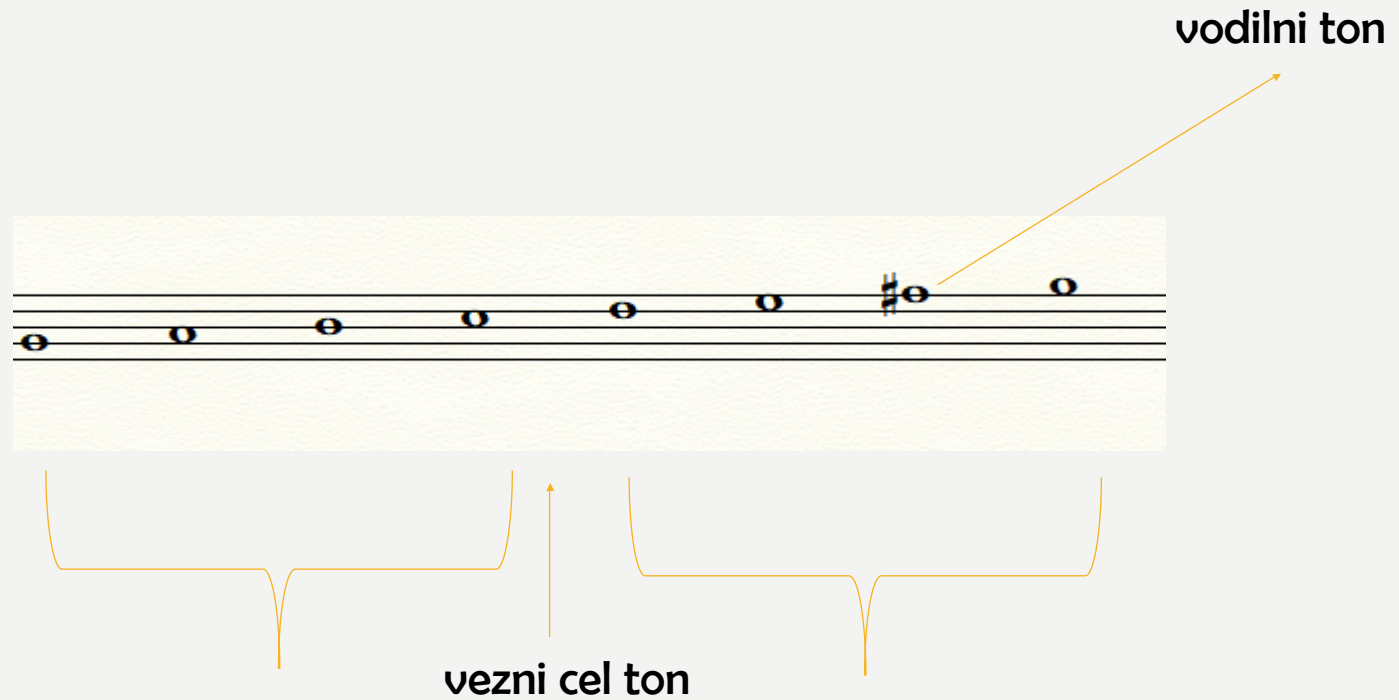

Ni enakega zaporedja
poltonov – ni več durova
lestvica

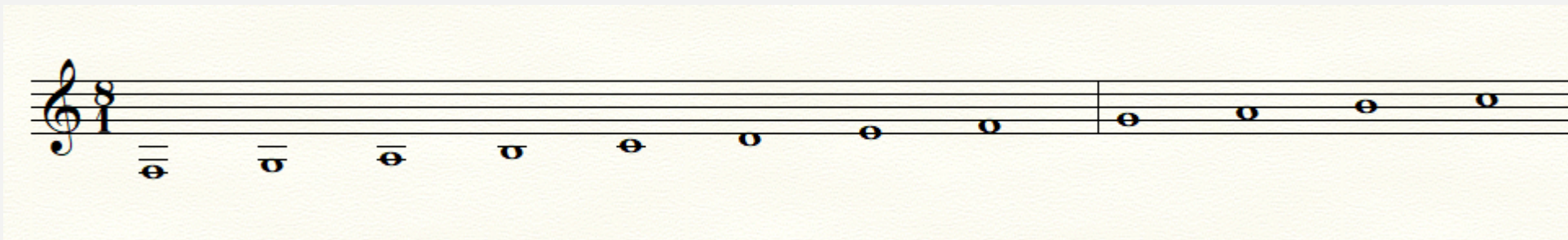
G-DUR

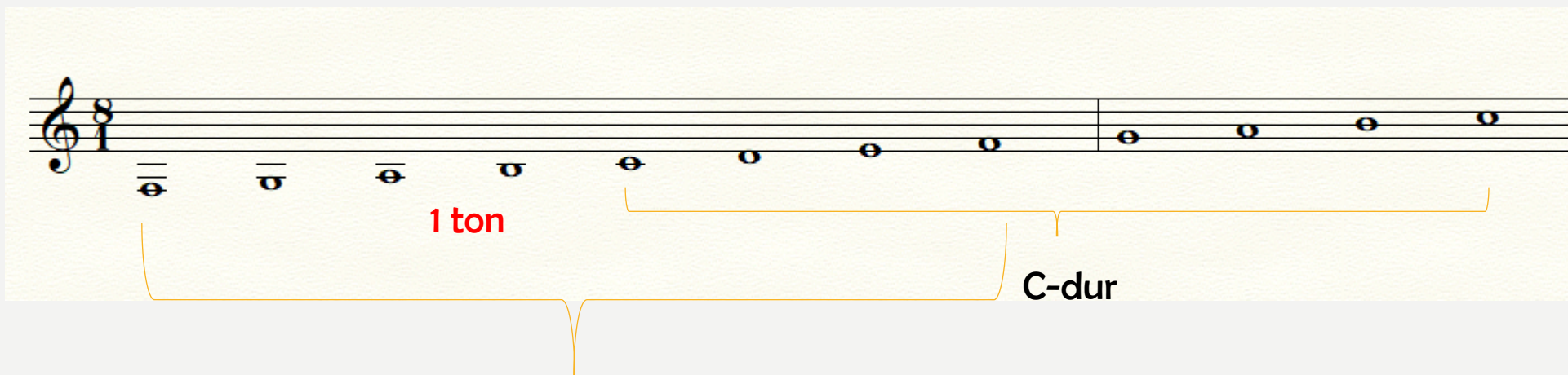

prvi tetrakord (obsega
č4)

drugi tetrakord
(obsega č4)

POSKUSIMO ŠE NAVZDOL

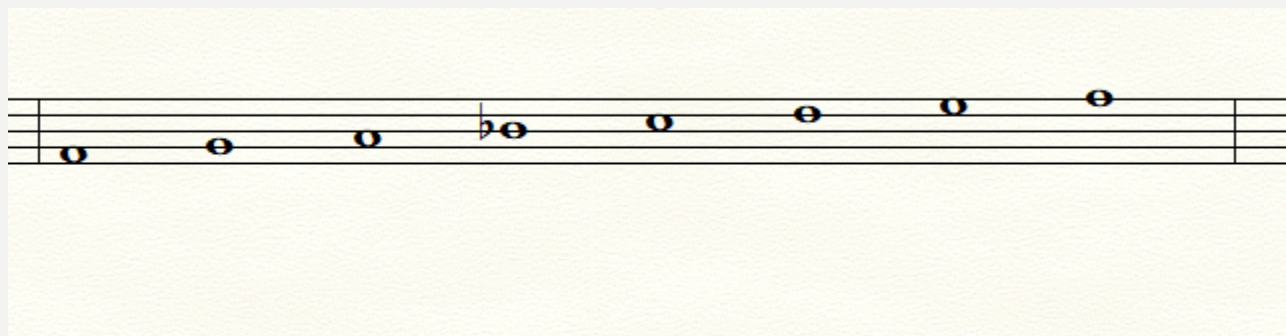
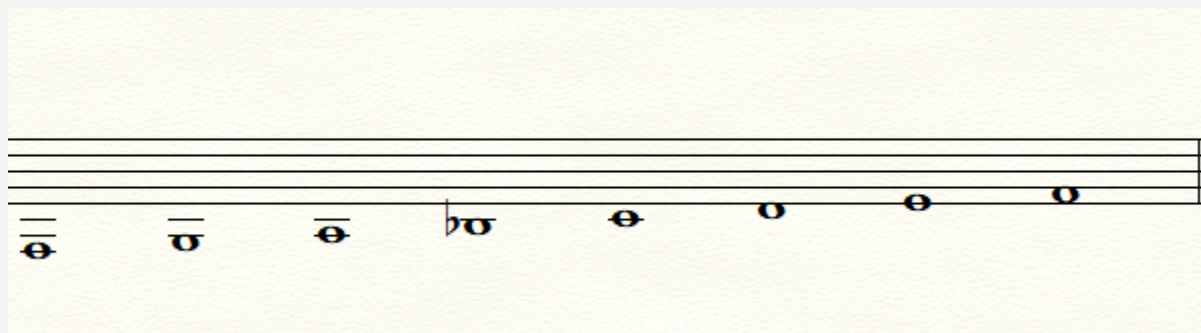

F-dur?

Ni enakega zaporedja
poltonov – ni več durova
lestvica

MojeZnanje.si

F-DUR

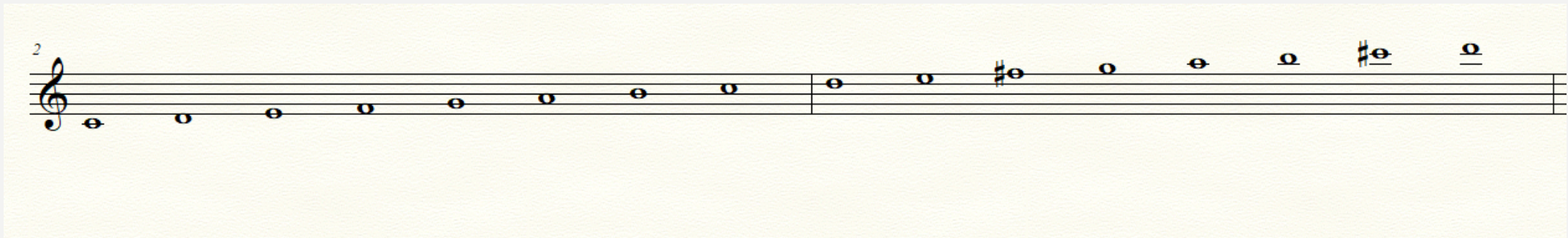
prvi tetrakord (obsega
č4)

drugi tetrakord
(obsega č4)

MojeZnanje.si

- Poskusimo enako zaporedje prenesti še za tetrakord višje!

MojeZnanje.si

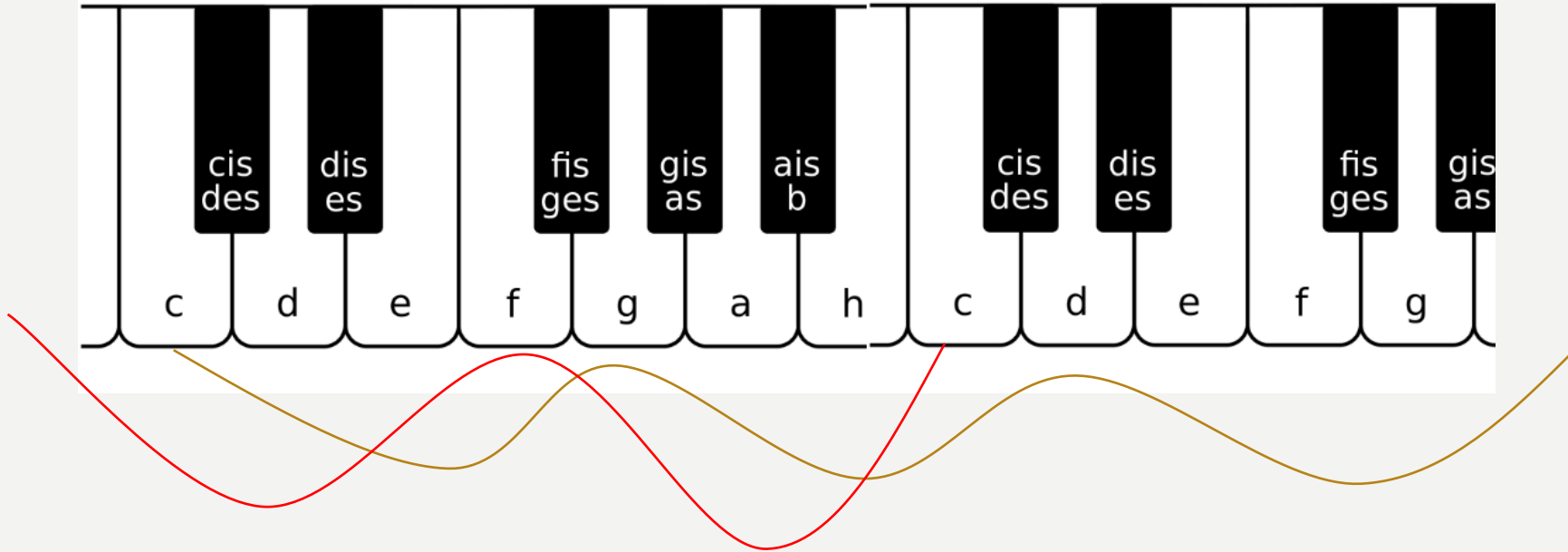
PRIMER: BACH, INVENCIIJA 1

BWV 772

- <https://www.youtube.com/watch?v=R4IzqJtD4dM>

PO KVINTAH NAVZGOR

Pregled durovih lestvic z višaji po kvintnem krogu:

Cis-dur

Fis-dur

H-dur

E-dur

A-dur

D-dur

G-dur

C-dur

77

vir: Pavel Mihelčič

MojeZnanje.si

C-dur

F-dur

B-dur

Es-dur

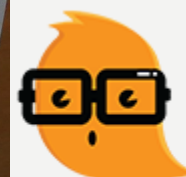
As-dur

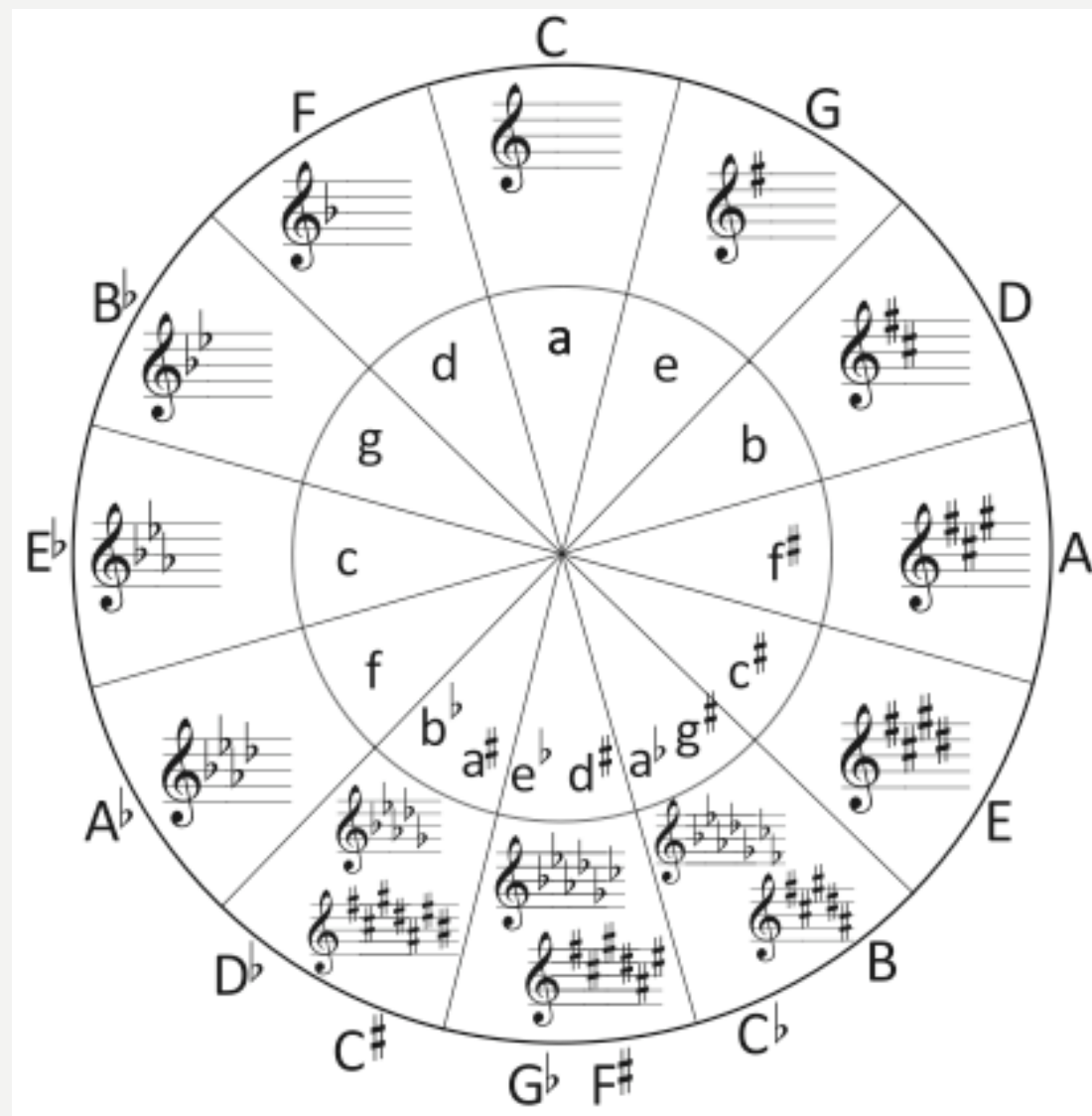
Des-dur

Ges-dur

Ces-dur

Pregled durovih lestvic z nižaji po kvintlnem krogu:

VRSTNI RED VIŠAJEV IN NIŽAJEV

- Višajev:
 - fis - cis – gis – dis – ais – eis – his
- Nižajev:
 - b – es – as – des – ges – ces - fes

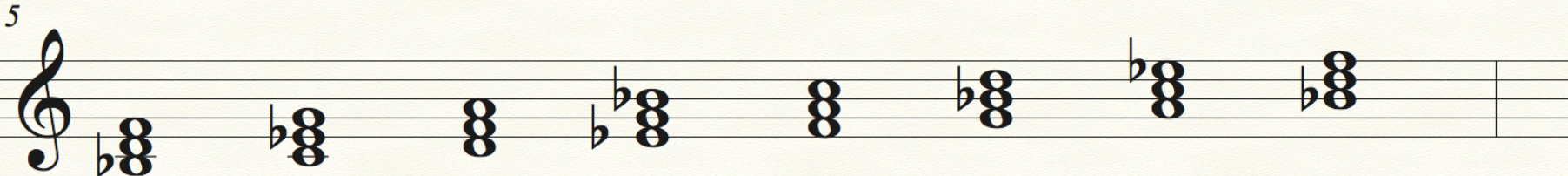
VAJA

- Napiši B–durovo lestvico ter v njen označi razdalje med toni, tetrakorda, vezni cel ton in vodilni ton

A musical staff in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 4. The staff contains the B major scale: B4, C#5, D5, E5, F#5, G5, A5, B5. Below the staff, intervals are marked with numbers: 1 (between B and C#), 1 (between C# and D), 1/2 (between D and E), 1 (between E and F#), 1 (between F# and G), 1 (between G and A), and 1/2 (between A and B). Brackets group the intervals into three sets: the first two (1 and 1), the next two (1 and 1), and the last two (1/2 and 1/2). The first '1' is highlighted in yellow, and the '1/2' is highlighted in red.

NADALJEVANJE NALOGE ...

- Na vse stopnje B – dura postavi trozvoke (kvintakorde) in jih poimenuj

A musical staff with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The staff contains eight triads, each consisting of three notes beamed together. The notes are: 1. B-flat, D, F (D5); 2. B-flat, D-flat, F (m5); 3. B-flat, D, E (m5); 4. B-flat, D, F (D5); 5. B-flat, D, F (D5); 6. B-flat, D, F (m5); 7. B-flat, D, F (zm5); 8. B-flat, D, F (D5). The names of the triads are written below the staff: D5, m5, m5, D5, D5, m5, zm5, D5. The 'zm5' is highlighted in red.

5

D5 m5 m5 D5 D5 m5 **zm5** D5

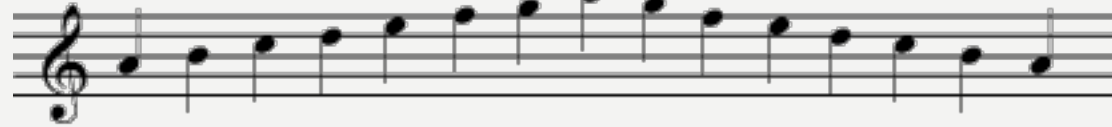
NEKAJ OSTALIH LESTVIC

- Celotonska lestvica (sami celi toni)

NARAVNI, HARMONIČNI, MELODIČNI MOL

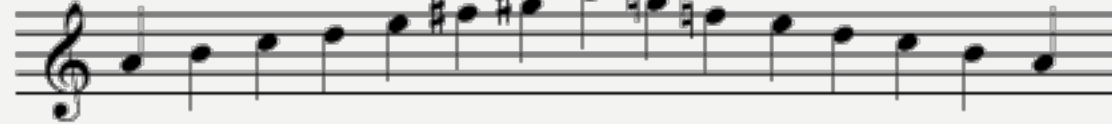
A Natural Minor

A Harmonic Minor

A Melodic Minor

KROMATIČNA LESTVICA

note names: C C# D D# E F F# G G# A A# B C

C B Bb A Ab G Gb F E Eb D Db C

https://www.youtube.com/watch?v=KJ_HHRJfOxg

STAROCERKVENE LESTVICE

jonski, dorski, frigijski, lidijski,
miksolidijski, eolski (lokrijski)

MojeZnanje.si

PENTATONIKA

DOMAČA NALOGA

- Napiši A-durovo lestvico. Na vse njene stopnje postavi kvintakorde in jih poimenuj.

ROMANTIKA (1820-1900)

individualnost, čustvenost,
subjektivnost

programska in absolutna glasba

pravljичnost, temačnost, fantastika

oblike: romantična opera,
simfonična pesnitev, simfonija,
klavirske miniature itd.

Wagner, Mendelssohn, Bizet,
Verdi, Brahms, Liszt, Čajkovski

MojeZnanje.si

ROMANTIČNA OPERA

- v zgodnejši romantiki zlasti fantastična opera (C. M. v. Weber – Čarostrelec)
 - <https://www.youtube.com/watch?v=mZZNhrPKIrU>
- razkol med italijansko in nemško: Wagner in Verdi
 - <https://www.youtube.com/watch?v=oTUCp7YuN9g>
 - <https://www.youtube.com/watch?v=xCFEk6Y8TmM>

